

de kor

MAANDORGaan VAN BIOLOGIA MARITIMA
NEDERLANDSE VERENIGING VAN ZEE-AQUARIUMLIEFHEBBERS
Opgericht 12 November 1939

Nr. 38

4e Jaargang Nr. 2

medio Februari 1954

DE SLEUTEL EN HET VISITEKAARTJE

Het orgaan van onze Vereniging is een belangrijk instrument, dat, op de juiste wijze gehanteerd, de sleutel vormt op het toegangshek, dat de buitenstaander van de Leden scheidt.

Een Lid, dat onze Vereniging snel groot en sterk wil maken, dus een goed Lid, wacht niet tot de buitenstaander zijn aarzeling om met de levende, wonderbaarlijke organismen in zee kennis te maken, heeft overwonnen, doch hij opent het hek, treedt hem spontaan tegemoet en wanneer het blijkt, dat de nieuw aangekomene goede bedoelingen heeft, overhandigt hij hem de sleutel en brengt hem door het hek naar binnen met de woorden: "Beschouw dit gemeenschappelijk terrein ook als het Uwe".

Ergens woont iemand, die nog niet de juiste weg tot die prachtige, vorenbedoelde wereld heeft kunnen vinden om de eenvoudige reden, dat hij die weg nog niet kent. Voor U, als Lid, is dan de prettige taak weggelegd deze onbekende op ons terrein de goede weg te wijzen. Daarbij staat het correct wanneer U zich ter introductie van een keurig visitekaartje bedient; dat visitekaartje is dan weer het orgaan onzer Vereniging.

Zowel de Redactie als de naaste

medewerkers zorgen er naar beste vermogen voor, dat DE KOR er degelijk en keurig afgewerkt uitziet. Binnenkort zullen er weer enige nieuwe namen van medewerkers, naast die van de reeds bekende en vertrouwde, in ons orgaan verschijnen. Langzaam maar zeker komt er schot in en dat is een verheugend verschijnsel. Zij, die hun activiteit tot nu toe beperkt hebben tot het getrouw betalen van hun contributie voor het Lidmaatschap, zijn thans aan de beurt ook op andere wijze aan de verdere opbouw van onze Vereniging en haar orgaan mede te werken. Werft daarom leden, veel leden en ..... op korte termijn, want hierdoor maakt U die verdere opbouw ook spoedig financieel mogelijk! En tenslotte, levert Uw kopij voor DE KOR! - G.G.P. Wouda

Redactie en Administratie:
G.G.P. Wouda
Hulshorststraat 6
's-Gravenhage

Gehele of gedeeltelijke
overname van artikelen en/
of illustraties alleen ge-
oorloofd na schriftelijke
toestemming der Redactie

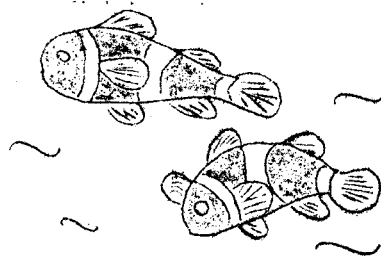

Gratis voor Leden

HET SUBTROPISCH- EN TROPISCH ZEE-AQUARIUM

door
G.G.P. Wouda

II

DE OPZET

Wanneer men een verwarmd zee-aquarium wil houden, kan men in het algemeen uitgaan van de opzet voor een onverwarmd zee-aquarium, zoals deze in DE KOR beschreven is in de reeds eerder begonnen en nog lopende artikelen-reeks "Inrichting en Onderhoud van het Zee-aquarium" van de hand van Dr C. van der Meer.

Wel zal men hierbij rekening moeten houden met bepaalde voorwaarden, welke in het bijzonder voor de inrichting en het onderhoud van een subtropisch- en tropisch zee-aquarium gelden. Aan deze voorwaarden zal thans vooral nadere aandacht besteed worden.

Het Aquarium:

Is men niet van plan er speciale kleine studiebakjes (tot een inhoud van b.v. 25 liter) op na te houden, dan doet men beter geen volglas aquarium als verwarmd zee-aquarium in te richten. Men stelt zich anders aan het risico bloot, dat de bak breekt tengevolge van het ontstaan van zekere spanningen in het glas, welke veroorzaakt worden door te grote temperatuurverschillen respectievelijk binnen en buiten de bak. Weliswaar is dit risico op zich zelf niet zo groot als men vaak denkt, doch het is in elk geval groter, dan bij gebruik van een hoekijzeren aquarium.

Van de normale spanningen, zoals deze in het algemeen reeds in gegoten glas aanwezig zijn, zult U geen last hebben, wanneer de bak op een zodanig vlakke ondergrond geplaatst wordt, dat de gehele bodem gelijkmatig gesteund wordt.

Bij gebruik van een hoekijzeren aquarium dient men te bedenken, dat verwarmd zee-water nog iets gemakkelijker op ijzer inwerkt, dan koud zee-water. Wanneer de bak met mastiek is afgewerkt, moet men dus zorgen, dat deze bescherming goed op haar plaats blijft. Mastiek wordt in het algemeen bij kamertemperatuur, vooral in de zomer, reeds betrekkelijk gauw zacht en wanneer zij dan in een te dikke laag in het aquarium is aangebracht, bestaat de kans, dat zij plaatselijk gaat uitlopen; dit zelfde is natuurlijk in meerdere mate mogelijk, wanneer men een verwarmde zee-bak heeft. Om nu te zorgen, dat de mastiek in tact blijft, brengt men op de van een laagje van dit beschermingsmiddel voorzien bodemplaat -voorzover deze niet reeds uit glas bestaat- een glasplaat aan. Op die manier zal er geen zand of rotsstenen door de bodemlaag van mastiek kunnen dringen, waardoor het zee-water op de duur het ijzer toch zou kunnen aantasten. Tevens voorziet men alle naden van een schuinpassend smal glasstripje, dat men tegen de mastiek aandrukt. Het bezwaar van een eventueel te dikke laag mastiek wordt dan grotendeels ondervangen, omdat de glasstrip het uitlopen verhindert.

Een tweede manier om de inwerking van het zee-water op het hoekijzer tegen te gaan, is het gebruik van Icosit; zie hiervoor de advertentie op de achterbuitenpagina van het omslag van DE KOR.

(wordt vervolgd)

----- ENCHYTRAEËN VOOR ZEE-AQUARIUMDIEREN -----

door

Dr C. van der Meer

Enchytraeën zijn tot ongeveer 2 cm lange, omstreeks 1 mm dikke, witte wormpjes, die in de natuur vooral gevonden worden onder stenen in tuinen en aan dijken.

Zij vormen een bij uitstek geschikt voedsel voor zee-aquariumdieren. Door vrijwel alle zee-dieren, die in staat zijn levend voer tot zich te nemen, worden zij met graagte gegeten en vaak geprefereerd boven Tubifex. Uit eigen ervaring is mij bekend, dat zij gegeten worden door de volgende dieren:

Paarde-anemoon, Zee-anjelier (na even wennen), Sagartia, Steurkrab, Aasgarnaaltje, Vlokkreeftje, Garnaal, Heremietkreeft, Strandkrab, Zwemkrab, Zee-grondeltje, Botervis, Meun, Slijmvis, Bot, Puitaal, Paling, alsmede de Driedoornige Stekelbaars. Deze lijst zal vermoedelijk nog aanzienlijk uit te breiden zijn.

Zij worden alleen versmaad door de uitgesproken voedselspecialisten, Zee-naald, Snotolf en Slakdolf.

Daarbij komt, dat deze wormpjes in zee-water blijven leven en er dus geen enkel gevaar bestaat, dat door te veel voederen waterbederf kan optreden. Men kan volstaan met 's-morgens een flinke dot Enchytraeën in het zee-aquarium te doen, waarna de verschillende dieren de gehele dag hun eten kunnen vinden. Wel kruipen de wormpjes in het zand weg, maar ze blijven er meestal gedeeltelijk uitsteken of komen na enige tijd weer te voorschijn.

Tropisch-zoetwaterliefhebbers hebben bezwaren tegen eenzijdige voeding met Enchytraeën, omdat hierbij vervetting van de eierstokken der vissen zou optreden. Een nadelige invloed van voeding met uitsluitend Enchytraeën heb ik bij zee-dieren nooit opgemerkt. Over een eventuele invloed op de voortplanting kan ik, behalve bij Steurkrabben, echter niet oordelen; overigens moet, voor zover mij bekend is, het strikte bewijs voor een nadelige invloed ook bij tropische zoetwater-vissen nog geleverd worden.

Een groot voordeel van Enchytraeën is, dat zij zeer gemakkelijk in massa's te kweken zijn. In de aquariumliteratuur worden een groot aantal verschillende methoden aanbevolen. Hieronder volgt de methode, waarmee ik zelf zeker al een jaar of zeven steeds succes heb.

In een kistje van 40 x 20 x 15 cm (elke andere ongeveer overeenkomstige maat is natuurlijk ook geschikt) brengt men een laag van 10 cm bladaarde of goede tuingrond. Deze wordt met melk goed vochtig gehouden en bedekt met een paar glasplaten. Het geheel wordt afgedekt en op een donkere plaats gezet. In de grond heeft men van te voren een kleine portie Enchytraeën gebracht. Zo'n kweekportie is bij de meeste handelaars in tropische vissen, of anders door bemiddeling van BIOLOGIA MARITIMA te verkrijgen.

Het aldus ingerichte kweekbakje laat men 3-4 weken zo staan; de grond wordt ondertussen met melk goed vochtig -maar niet klotsnat- gehouden. Heeft men zich na deze tijd ervan vergewist, dat de grond een aanzienlijke hoeveelheid wormpjes bevat, dan maakt men in de grond twee kuiltjes, kruimelt hierin wat brood (om te beginnen $\frac{1}{8}$ boterham, later $\frac{1}{2}$), strooit hierop een schepje suiker en bevochtigt het geheel met melk. Het glasplaatje gaat er dan weer overheen. Al spoedig zullen zich de Enchytraeën bij het brood en onder het glasplaatje verzamelen, waar men deze wormpjes gemakkelijk met een pincet kan oppakken en -na hen zonnig te hebben afgewassen- in het zee-aquarium kan brengen.

Men houdt nu hoofdzakelijk de plaats van het brood vochtig, zodat de wormpjes zich hierheen begeven; de rest van de aarde wordt alleen met melk begoten, wanneer zij al te droog wordt. De kunst is nu om zo veel brood, of liever om zo weinig brood te geven, dat het in een week geheel wordt opgegeten. Geeft men namelijk te veel brood, dan treedt op de duur beschimmelings op. Is het brood op, dan voegt men opnieuw brood, suiker en melk toe.

Behalve voor Enchytraeën heeft men hier een goede voedingsbodem voor Vliegenmaden. Men moet dus goed zorgen, dat Vliegen er niet bij kunnen komen, daar anders de gehele opgezette kweek kan mislukken.

Belangrijk is nog de temperatuur. De wormpjes gedijen het beste bij een temperatuur tussen ongeveer 10 en 20°C; 's-zomers moeten ze dus op een koele, 's-winters op een matig warme plaats gezet worden.

Wanneer men op deze wijze een of twee kistjes inricht en op de juiste wijze verzorgt, heeft men het gehele jaar door voldoende levend voer voor een aanzienlijk aantal dieren, mits men er tevens voor zorgt, dat er steeds voldoende Enchytraeën in het kistje blijven om de benodigde vermeerdering mogelijk te maken.

-:--

???????????????????? WETENSWAARDIGHEDEN UIT ONZE BAK !!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

ZEE-DIEREN EN LAGE TEMPERATUREN

door

G.G.P. Wouda

I

Na de strenge vorstperiode van de laatste paar weken, waarin de buitenlucht over praktisch geheel Nederland 's-nachts afkoelde tot soms -14°C en op enige plaatsen zelfs tot ongeveer -16°C, is het interessant eens na te gaan, hoe sommige zee-dieren zich gedurende deze periode in het onverwarmd zee-aquarium gehouden hebben.

In de Noordzee daalde de temperatuur langs de west-kust van ons land dank zij de Warme Golfstroom niet verder dan ongeveer 3°C. Wel vormden zich op de grens van zee en land hier en daar metershoge heuvels van opgewaaid en vervolgens bevroren schuim en water, doch de zee als zodanig vertoonde nog geen enkel teken van vorststijving. Deze laatste toestand treedt pas in, wanneer de temperatuur van het zee-water daalt tot -3,17°C en daarbij befrist bovendien eerst het lichtere oppervlaktewater. Stilstaand zee-water befrist iets eerder, namelijk bij -2,55°C.

Een van mijn kleine volglas zee-aquaria (inhoud 12½ liter) staat op de schoorsteenmantel in een onverwarmde kamer. Gedurende de laatste maanden van het jaar 1953 was de temperatuur in dit zee-bakje ongeveer 17°C en tijdens de maand Januari wees de geijkte thermometer niet lager dan 11°C aan. Bij de enige weken geleden ingetreden vorstperiode daalde de temperatuur snel tot ongeveer 6°C om vervolgens iets langzamer af te zakken tot 0°C, dus 3 graden lager dan in zee. Deze laagste temperatuur bleef 4 & 5 dagen gehandhaafd, daarna liep ze weer op.

In dit zee-aquarium (met een matige doorluchting) bevinden zich 8 Zee-anjelierien, die tijdens de wekenlange temperatuur van 11°C tesamen enige tientallen jonge exemplaren hadden gevormd door zich enige centimeters te verplaatsen en daarbij stukjes van de voet achter te laten. Bij 0°C stonden alle exemplaren, groot en klein, nog steeds prachtig uit, waarbij het mij opviel, dat de kleur bij de 8 oude exemplaren gewijzigd was van heel licht of flets beige in licht oranje-bruin. Alle jonge exemplaren behielden hun praktisch-witte kleur. De voedselopname van grotere stukken (Tubifex) vond vlot plaats (2 & 3 maal per week). (wordt vervolgd)

INRICHTING EN ONDERHOUD VAN HET ZEE-AQUARIUM

door
Dr C. van der Meer

V

DE INRICHTING

Standplaats en Verlichting:

De beginner, die geen plantengroei in zijn zee-aquarium verlangt, heeft wat de standplaats van zijn bak betreft, niet al te kieskeurig te zijn. Het beste kan men een plaats nemen bij een raam op het Noorden, Noordoosten of Noordwesten om te sterke zonbestraling (en daarvoor in de zomer te hoge watertemperaturen) te vermijden. Bij sterk licht verdient het aanbeveling door middel van rotsformaties te zorgen voor voldoende schuilplaatsen voor die dieren, die niet bijzonder gesteld zijn op veel licht; hiertoe kunnen we vele Stekelhuidigen, Wormen, sommige Zee-anemonen en een aantal Vissen rekenen. Zee-aquaria kunnen ook met kunstlicht verlicht worden. Men bedenke echter hierbij, dat de gewone gloeilampen vrij veel warmte geven, hetgeen bij onverwarmde aquaria vooral tijdens de zomermaanden tot ontoelaatbaar hoge temperaturen kan leiden. Veel meer dan 2 x 25 Watt zal men boven een bak van 60 x 40 x 40 cm niet mogen gebruiken. Fluorescentiebuisen geven naar verhouding veel minder of nagenoeg geen warmte af. De lampen c.q. buizen worden in een passende lichtkap ondergebracht, waarbij men er op moet letten, dat eventueel opspattend zee-water de lampen, fittingen enz. niet bereiken kan, met het oog op een aanslag van zout, roestvorming, kortsluiting enz. Het zee-aquarium komt te staan op een stevige tafel, kast of iets dergelijks. Met het oog op uitbijten door eventueel overgespatte druppels doet men verstandig op de tafel of kast bijvoorbeeld een stukje plastic tafellaken te leggen en hierop het aquarium te plaatsen.

Bodembedekking:

Als bodemgrond gebruikt men schoon zeezand of gewassen rivierzand. Zeezand kan men zelf aan het strand halen. Wanneer men bij eb vlak langs de waterkant de bovenste laag zand wegschept, heeft men dit niet meer te wassen en heeft men bovendien het voordeel, dat er nog wel eens aardig klein gedierte tussen zit. Wel moet men er op letten geen stookolie, dode dieren of -planten, of andere ongerechtigheden mee te scheppen. De bodemlaag maakt men zo dun mogelijk; bijvoorbeeld achter in de bak 3 cm en voorin 1 cm. Wil men dieren houden, die zich graag diep in het zand ingraven, dan moet men natuurlijk een dikkere laag nemen; beginners wordt echter aangeraden de bodemlaag dun te houden.

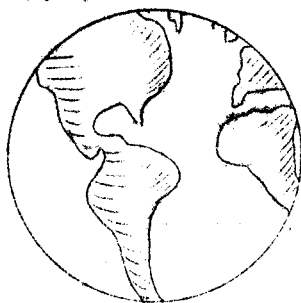
Rotsbouw:

Meer nog dan in een zoetwaterbak is in een zee-aquarium een rotsformatie op zijn plaats, aangezien vele van onze in zee-aquaria gehouden dieren op of nabij stenen, golfbrekers, dijken enz. voorkomen. Voor de rots gebruikt men het liefst losse stenen, daar het uitlogen van eventueel toegepast cement door zee-water nog wel eens moeilijkheden kan geven. De stenen worden niet op het zand gelegd, maar eerst brengt men een onderlaag van stenen op de aquariumbodem aan.

(wordt vervolgd)

door C. Naaktgeboren

VIII

De voortplanting vindt bij de Ciliata of Trilhaardiertjes plaats door deling, maar wordt soms voorafgegaan door conjugatie.

Bij een conjugatie leggen twee individuen zich tegen elkaar aan en dan vindt er een kernuitwisseling plaats; hieraan nemen alleen de micro-nuclei deel. Vervolgens kunnen zij zich weer gedurende een aantal generaties door deling vermenigvuldigen. Tussen de beide dieren, die conjugeren, is geen verschil in geslacht, noch een verschil in grootte, zodat het niet juist is om van bevruchting te spreken.

De ontdekking van deze organismen geschiedde als volgt. In het jaar 1675 kwam de grote Nederlandse ontdekker Anthony van Leeuwenhoek op het idee na te gaan waarom peper zo'n prikkelende werking heeft. De peperkristallen waren echter te groot om onder zijn microscoop te onderzoeken, zodat hij ze teneinde een fijnere verdeling te verkrijgen in schoon regenwater oploste. Na enige dagen wilde hij de oplossing onderzoeken, maar in plaats van scherpe naaldvormige kristallen te zien, zoals hij verwachtte, ontdekte hij tot zijn grote verbazing talloos vele Eencelligen, die hij Infusoriën of Afgietseldiertjes noemde.

Deze ontdekking geschiedde dus geheel toevallig en dit is dan ook de reden, waarom het gedeelte over de Ciliata begonnen is met een bekend gezegde van Lessing (zie VII).

De Trilhaardiertjes leven van Bacteriën en kleinere Eencelligen, alsmede van detritus. Waar afval is, kunnen we hen dus vinden. Rottende bladeren vormen voor hen een welkome voedingsbodem, maar ook de slijmlaag, welke zich om Uw Actinia equina (Paarde-anemoon) afzet, biedt een onvergetelijke aanblik, wanneer U deze eens onder de microscoop bekijkt. Talrijke Protozoën (meestal van verschillende klassen, doch altijd behorende tot de Ciliaten) zult U er in kunnen vinden; zij scharrelen tussen de massa's Bacteriën door en verorberen hen met tientallen tegelijk.

Zo blijken deze organismen zeer nuttig te zijn voor het biologisch evenwicht in zee. Ook in Uw zee-aquarium doen zij onmisbaar werk, evenals de Bacteriën, die de soms giftige afvalstoffen omzetten en de eencellige wieren, die deze omzettingsproducten weer ten dele benutten. Bij het ontstaan van de omzettingsproducten komt o.a. in vele gevallen CO₂ (Kooldioxyde of Koolzuur) vrij. De CO₂ wordt door deze wieren onder invloed van het licht weer op zijn beurt omgezet in Koolhydraten en O₂ (Zuurstof), welke laatste dan weer de Krabben, Zee-anjelierien en wat U nog meer in Uw zee-aquarium mocht houden, ten goede komt.

Zo werkt een wereld vol wondere schoonheid voor het welzijn van Uw zeebak, hoewel U er misschien nog nooit tevoren aan gedacht heeft, laat staan er wat meer van gezien heeft. Figuur 6 toont U een andere, in zee levende, Ciliaat; deze wordt Tintinnus genaamd.

Soms wordt het evenwicht verbroken en daarbij denk ik aan bijvoorbeeld het zwart worden van het zand, alsmede een daarop volgende troebeling van het water en een onaangename lucht als van bedorven eieren. Hoe dit ontstaat en hoe we dit in ons zee-aquarium kunnen voorkomen, hoort U volgende maal.

Tintinnus

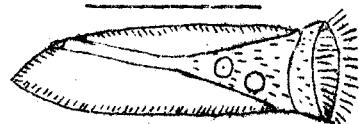

Fig. 6

----- SERVICE VAN DE LEDEN VOOR DE LEDEN -----

De Heer J.C. Jager te 's-Gravenhage, die voorlopig de verzending van levende zee-aquariumdieren en -planten zou verzorgen -zie DE KOR nr. 36 (12/1953)- kan de hieraan verbonden werkzaamheden thans niet langer op zich nemen.

Zowel zendingen levend materiaal, bestemd voor bovengenoemde Dienst-Afdeling van BIOLOGIA MARITIMA, als aanvragen en ledig verzendmateriaal moeten voortaan worden gericht aan: C. van der Meer, Rodussenstraat 12 te Delft; telefoon K 1730-22525.

M.i.v. 15 Februari 1954 is, zolang de voorraad strekt, het volgende beschikbaar:

Droog te verzenden:

1. Paarde-anemonen (Actinia equina)	Gratis
2. Sagartia's	"
3. Alikruiken	"
4. Purperslakken	"
5. Paarse Geleikorst; 1 kolonie	"

In zee-water te verzenden:

1. Driedoornige Stekelbaarsjes	f.0,10
2. Zee-grondeltjes	gratis
3. Heremietkreeften; kleine exemplaren	"
4. Steurkrabben (Palaeomon elegans; Palaeomonetes varians)	"

DE OPLOSSING VAN DE REBUS IN "DE KOR" NR.36 (12/1953) LUIDT ALS VOLGT:

----- Heeft U al contributie betaald? Giro "349352" -----
Onder de goede oplossers, die tevens vóór 1 Januari 1954 bevestigend konden antwoorden op de in de rebus gestelde vraag, werd de beschikbaar gestelde prijs -een areometer- verloot. De gelukkige eigenaar werd ons Lid de Heer P.A.T.M. Förster te Nijmegen. De areometer is inmiddels aan het adres van deze prijswinnaar toegezonden.

NIEUWS UIT ONZE AFDELINGEN

'S-GRAVENHAGE

Op Woensdagavond 3 Februari 1954 hield de Afdeling 'S-GRAVENHAGE EN OMSTREKEN weer haar maandelijkse Bijeenkomst; als gastheer trad de Heer A. Bleumink te 's-Gravenhage op. Nadat ook dit maal een toekomstig zee-aquarianer als Lid van onze Vereniging en onder te brengen in vorengenoemde Afdeling werd voorgedragen, volgde de bespreking van enige huis-houdelijke zaken. Daarna hield de Heer J.C. Jager uit 's-Gravenhage o.a. aan de hand van het bekende boek van Stephenson "The British Sea-Anemones" zijn lezing "Actiniaria-Anatomic". Het was jammer, dat vele Leden wegens de orge koude niet aanwezig waren, want het gebodene was, zowel in woord als in beeld, een grotere opkomst waardig geweest. -- W.

ROTTERDAM

Op Dinsdagavond 9 Februari 1954 vond te Rotterdam, Diergaarde Blijdorp, de eerste Bijeenkomst in dit jaar plaats van de Afdeling ROTTERDAM EN OMSTREKEN "DE ZEESTER". Na de bespreking van de ontwerp-Statuten onzer Vereniging volgde een conversatie over o.a. het isoleren van de bodem en hoeken van een gestelaquarium, de meest geschikte stopverf en de beste manier van doorluchten. De avond werd door de voorlopig Voorzitter besloten met de vertoning van een aantal lichtbeelden van zee-aquaria.

J. Bos Jr., Secr.

DE LEVENDE ZEE, door Rachel L. Carson.

Bij het lezen van dit werk valt het op, dat de schrijfster over een behoorlijk grote dosis wetenschappelijke kennis beschikt. De wijze, waarop zij van deze kennis in haar boek heeft gebruik gemaakt, is dermate suggestief, dat men het geschrevene niet alleen leest, maar ook beleeft.

Hier wordt men van aangezicht tot aangezicht geconfronteerd met die zijde van het leven, die zich afspeelt in en boven een gebied, dat ongeveer driemaal zo groot is als dat, waarop de mens zich gevestigd heeft. DE LEVENDE ZEE verhaalt van vissen, vogels en andere dieren, die de zee -of de strook land, die door haar bespoeld wordt- als levensmilieu hebben. Het is het Leven, zoals zich dit in grote lijnen ook op het vasteland afspeelt in de steeds wederkerende cyclus: geboorte, strijd om het bestaan en dood. En toch geeft de zee er haar eigen cachet aan, hetgeen door de schrijfster zo uitstekend is aangevoeld, begrepen en ... onder woorden gebracht. De verfijnde opmerkingen, die men hier en daar tegen komt in dit boek, getuigen van de grote liefde, die zij heeft voor de zee en het leven, dat daarbij thuis hoort.

Rynchops, de zwarte schaarbek of Pandion, de visarend betrekken U in hun zorg om hun jongen groot te brengen en hun voedsel te bemachtigen; daarnaast laten zij U zien, wat zij ontdekten op hun tochten boven en aan de rand van de zee. Maar ook Scomber, de makreel en Anguilla, de aal vertellen U van hun gewoonten en hun ontmoetingen met lichtgevende garnalen en machtige scholen vleugelslakken of met ribkwallen en tonijnen. De octopus en de hengelaarsvis en nog vele andere dieren passeren de revue op een wijze, die niet alleen boeiend, maar zelfs fascinerend genoemd mag worden. En toch is de schrijfster niet overdreven, want zij beschrijft het leven, zoals het er werkelijk is.

Ruim 30 schitterende foto's -waaronder een aantal fasen van de verhuizing van een heremietkreeft, alsmede fraaie detailfoto's van hydroïdpolypen en kokerwormen- maken dit boek, tesamen met een glossarium, waarin meer dan 125 woorden op eenvoudige wijze en gedeeltelijk zelfs met tekeningen nader worden verklaard, tot een zeer aantrekkelijk werk, dat ook op de boekenplank van een goed zee-aquarianer thuishoort.

DE LEVENDE ZEE is in het Nederlands vertaald door John Kooy en wordt uitgegeven door Uitgeverij Born N.V. te Assen - Amsterdam. De prijs bedraagt gebonden f.8,90. -- G.G.P. Wouda

VERENIGINGSADRESSEN:

Algemeen Voorzitter: Dr C. van der Meer, Rochussenstraat 12, Delft

Algemeen Secretaris: J.P.J. Turlings, Oranjelaan 25, Rijswijk Z-H

(Inlichtingen over en aanmelding voor het lidmaatschap;
alle algemene correspondentie betreffende de Vereniging)

Algemeen Penningmeester: M. Bot, Sportlaan 75, Vlaardingen; giro
nummer 349352 (Contributie-betalingen, donaties, enz.)

M'LANDORGMAN "DE KOR":

Zendt alle kopij en daarmee verband houdende stukken,
alsmede opgaven van advertentie-teksten, aanvragen voor
proefnummers en adresveranderingen uitsluitend aan de
Redactie-Administratie: Hulshorststraat 6, 's-Gravenhage